

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Sandra Blahutová

Název práce: Sociologická perspektiva a práce s konceptem důvěry

Oponoval: prof. PhDr. Jan Váně, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Autorka – Sandra Blahutová – si jako cíl své práce stanovila, že chce zjistit, „zda se liší přístupy různých výzkumníků v různých zemích a kulturách k důvěře v souvislosti s rostoucím rozvojem moderních technologií a současným děním ve světě, nebo zda je důvěra chápána globálně stejně.“ (s.15). Jak dokládám níže, cíl byl naplněn jen částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Autorka člení práci standardně. Jako komplikované ale vidím, že si cíl práce sice stanovila, ale autor se o něm dozví až v metodologické části. V teoretické části se tedy autorka věnuje konceptualizaci důvěry prizmatem vybraných teoretiků. Kdy základním textem, z něž de facto čerpá všechny informace je práce Markéty Sedláčkové. Nutno podotknout, že Sandra Blahutová to hned v úvodu teoretické části přiznává. Sandra Blahutová „konceptualizuje“ klíčové pojmy spojované s důvěrou a přibližuje postoje klíčových teoretiků (Durkheim, Weber, Tönnies, Luhmann, Giddens, Fukuyama atd.). Vše bez odkazu na jejich texty, vždy na základě odkazu k Sedláčkové. Čestnou výjimkou je text Sztompka. Jedná se tak o soubor krátkých noticetek, co si který autor myslí o důvěře. Podstatnější zlepšení při práci s prameny nastává, když autorka obrací svou pozornost a usiluje o posouzení vztahu důvěry a spolupráce. Poslední subkapitola v teoretické části se věnuje vztahu důvěry v média, kdy se čtenář poprvé dozví, že to je předpokládaná oblast, která nějak souvisí s empirickou částí (s. 13).

V metodologické části autorka přibližuje, poprvé, co je vlastně cílem práce. A to, provést analýzu vybraných textů, bez specifičtějšího uvedení, k čemu analýza vybraných textů (sociologické časopisy) má sloužit. Až na s. 15 jsou konečně specifikovány výzkumné otázky a i cíl práce. Autorka se tedy ptá „Jak se liší přístupy jednotlivých výzkumníků k důvěře a jaká jsou jejich metodologická uchopení?“, „Mění se koncept důvěry s rostoucím rozvojem moderních technologií? Vede odlišnost konceptualizace důvěry k rozdílu ve vlivu významu důvěry pro individuální jednání?“ Pokud se koncept a pochopení důvěry liší v různých zemích a kulturách, jak se liší v případě, že důvěra není chápána globálně stejně?“, kdy jako hlavní cíl konstatuje, že chce zjistit, „zda se liší přístupy různých výzkumníků v různých zemích a kulturách k důvěře v souvislosti s rostoucím rozvojem moderních technologií a současným děním ve světě, nebo zda je důvěra chápána globálně stejně.“ Nemohu si odpustit otázku, vážně autorka předpokládá, že by mohla být důvěra chápána globálně stejně? A že nebudou rozdíly mezi přístupy? Přijde mi to jako velice banální a to i s přihlédnutím ke skutečnosti, že jde o bakalářskou práci. Vlastní popis metodologického postupu (kódování aj.) je věcně správný. Zjištění, že autoři hojně využívají Putnamův koncept je problematické v tom, že není naznačeno v žádné interpretaci, proč se tomu tak děje. Zda nejde například o efekt výběru v časopisech a autorka

ani nevysvětluje, co se Putnam sociálním kapitálem myslí. Dále autorka přibližuje jednotlivé, jí zvolené studie, na nichž dokládá v jakém kontextu byla důvěra zkoumána, a jaká metodologie byla užitá. Uniká mi, ale v čem je význam zjištění.

Závěr, v němž autorka dokládá, že koncept důvěry je chápán globálně stejně, je zcela chybný. Chybí totiž konstatování, který koncept má autorka na mysli (např. ten Putnamův) a pak by musela doložit, v jaké míře, na jaké úrovni (makro, mikro). Ještě jinak řečeno, to, že používáme obecné pojmy globálně (např. i spravedlnost, láska) neznámá, že je nenaplňujeme kontextuálně, proměnlivě v čase atd. Což by autorce bylo patrné např. při bedlivějším nastudování literatury a stačil by jí k tomu např. Niklas Luhmann, kterého mimochodem ve své práci zmiňuje a k němuž odkazuje.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev a všechny formální požadavky kladené na práci odpovídají požadavkům.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Autorka si zvolila relevantní cíl, a to je zkoumat roli důvěry v sociologickém kontextu. Cíl je nejen klíčový pro teorie ale fungování společností obecně. Pozornost čtenáře rozptyluje skutečnost, že cíle se dozvídá až po teoretické, která je kompilací výpisků ze jedné publikace a to práce Markéty Sedláčkové. Vlastní analýza je vedena v rámci možností a je provedena celkem relevantně. K závěru, oceňuji, že se autorka snaží bránit svou pozici a směřovat k nějakému zjištění, i když je chybné. Avšak čtenáři se nedostává ucelených odpovědí na autorkou zvolené otázky odpovědi.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

- (1) Dokáže autorka vysvětlit, proč jsou to právě Putnamovy studie, k nimž se, dle jejího zjištění, nejvíce odkazují analyzovaní autoři?
- (2) Autorka konstatuje, že jelikož se hodně autorů opírá o Putnamův koncept sociálního kapitálu, je do dokladem toho, že tomu rozumějí stejně (s.17). Vážně to z toho lze vyvodit? A není to, např. jako v případě jiného oblíbeného teoretika Bourdieua nebo Latoura, že jejich koncepty jsou naopak natolik vágní, že si tam jednotliví autoři mohou poměrně volně nakládat s jejich pojmy?
- (3) Mohla by studentka vysvětlit, jak Putnam pracuje s konceptem sociálního kapitálu?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Práci navrhuji hodnotit známkou dobře.

Datum: 9.5.2023

Podpis: